

ΤΜΗΜΑ 6 «ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ
(Σ.Ε.Ι.Φ.) ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΥΣ ΤΗΣ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΡΗΤΗΣ»

ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2014-2016

Α. ΠΡΟΪΜΙΟ

Ο Δήμος Ηρακλείου αναγνωρίζει το σημαντικό ρόλο που έχει η Τοπική Αυτοδιοίκηση ως προς την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στις τοπικές υποθέσεις και την αναπτυξιακή στρατηγική του τόπου, εφαρμόζοντας το Ελληνικό Σύνταγμα σύμφωνα με το οποίο «οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις» και «δεν αποτελεί διάκριση λόγω φύλου η λήψη θετικών μέτρων για την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Το Κράτος μεριμνά για την άρση των ανισοτήτων που υφίστανται στην πράξη, ιδίως σε βάρος των γυναικών». Σε αυτό το πλαίσιο, ο Δήμος Ηρακλείου ανέλαβε δημόσια δέσμευση υπέρ της αρχής της ισότητας των φύλων, συνυπογράφοντας, στις 7 Νοεμβρίου 2011, την Ευρωπαϊκή Χάρτα για την Ισότητα των φύλων στις τοπικές κοινωνίες.

Το παρόν Σχέδιο Δράσης για την Ένταξη της Ισότητας των Φύλων καθορίζει τις προτεραιότητες, τις ενέργειες και τα μέσα που αναλαμβάνει ο Δήμος Ηρακλείου για την περίοδο 2014-2016, προωθώντας την επίτευξη της πραγματικής ισότητας των φύλων στην πράξη. Οι δεσμεύσεις που περιλαμβάνονται στην Ευρωπαϊκή Χάρτα και εξειδικεύονται στο παρόν Σχέδιο Δράσης, στοχεύουν στη βέλτιστη αξιοποίηση των δυνατοτήτων και των πόρων για την προώθηση της ισότητας των φύλων προς όφελος όλου του εύρους των ασκούμενων πολιτικών και των παρεχόμενων υπηρεσιών. Η στόχευση της επίτευξης της ουσιαστικής ισότητας έχει ως αφετηρία ότι η Ισότητα των Φύλων συνιστά θεμελιώδες δικαίωμα για όλους και όλες, καθώς και στοιχειώδη αξία για κάθε δημοκρατία.

Το Συμβούλιο της Ευρώπης περιγράφει την έννοια της «ενσωμάτωσης της οπτικής του φύλου» (gender mainstreaming) ως τη στρατηγική (ανα)διοργάνωσης, βελτίωσης, ανάπτυξης και αξιολόγησης των διαδικασιών πολιτικής, με στόχο την ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των φύλων σε όλες τις πολιτικές, τα επίπεδα και τα στάδια ανάπτυξης από το σύνολο των εμπλεκόμενων μερών στο σχεδιασμό των πολιτικών. Σύμφωνα με την υπηρεσία του ΟΗΕ που είναι αρμόδια για την ισότητα των φύλων και την ενδυνάμωση των γυναικών (UN - Women), η ενσωμάτωση περιλαμβάνει τη διασφάλιση ότι οι προοπτικές των φύλων και η προσήλωση στο στόχο της ισότητας των φύλων βρίσκονται στο επίκεντρο όλων των δραστηριοτήτων, από την ανάπτυξη πολιτικών, την έρευνα, τη διαβούλευση / κοινωνικό διάλογο, τη νομοθεσία, την κατανομή πόρων, μέχρι και τον προγραμματισμό, την υλοποίηση και την παρακολούθηση τομεακών προγραμμάτων και στοχευμένων έργων.

Το Εθνικό Πρόγραμμα για την προώθηση της Ουσιαστικής Ισότητας των Φύλων στην κοινωνική, οικονομική, πολιτική και πολιτιστική ζωή, το οποίο παρουσιάστηκε από την Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών (2010), αναφέρει ότι για τη βιωσιμότητα και αποτελεσματικότητα των Σχεδίων Δράσης, καθώς επίσης και για τον εμπλουτισμό της δημόσιας ζωής με τις αρχές της ισότητας των φύλων, καθοριστικό ρόλο αναλαμβάνουν οι δημόσιοι λειτουργοί και τα στελέχη της δημόσιας διοίκησης. Η κεντρική στρατηγική επιλογή του Εθνικού Προγράμματος αναλύεται σε επιμέρους Άξονες πολιτικής που αφορούν: την ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας, τη συμμετοχή των γυναικών σε δραστηριότητες της υπαίθρου με στόχο την τοπική ανάπτυξη, την πρόληψη και καταπολέμηση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών, τη στήριξη της οικογένειας, την ένταξη της διάστασης του φύλου σε ζητήματα κοινωνικής προστασίας και προστασίας της υγείας, την προώθηση της συμμετοχής των γυναικών στη δημόσια ζωή και την αύξηση της συμμετοχής τους στα πολιτικά / κοινωνικά / οικονομικά κέντρα λήψης αποφάσεων, την καταπολέμηση των έμφυλων στερεοτύπων, την ένταξη / παρακολούθηση / αξιολόγηση της ισότητας των φύλων στις δημόσιες πολιτικές καθώς και την ανάπτυξη συνεργασιών με ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς.

Το Πρόγραμμα «Καλλικράτης» (Ν. 3852/2010, ΦΕΚ 87Α) προβλέπει την ενίσχυση των αρμοδιοτήτων των διευρυμένων Δήμων σε θέματα πολιτικών ισότητας των φύλων, οι οποίες αποτελούν πλέον ρητή αρμοδιότητά τους με τη δημιουργία υπηρεσιακών μονάδων, με αντικείμενο την Κοινωνική Πολιτική και την Πολιτική Ισότητας των Φύλων (άρθρο 97). Η σύσταση υπηρεσιακής μονάδας για τις πολιτικές ισότητας των φύλων σε επίπεδο Δήμου, επιτρέπει την ανάπτυξη των εκάστοτε δημοτικών πολιτικών και προγραμμάτων γύρω από ένα κομβικό σημείο, το οποίο μπορεί να λειτουργήσει ως πόλος συντονισμού, πληροφόρησης, ενημέρωσης και δικτύωσης αφενός καλύπτοντας ευρύτερες περιοχές, προγράμματα,

συναρμόδιους φορείς και γυναικείες οργανώσεις, και αφετέρου επιτρέποντας την αποτελεσματική διασύνδεσή τους. Επίσης, προβλέπει η δυνατότητα συγκρότησης Δημοτικής Επιτροπής Ισότητας των Φύλων (άρθρο 70 συνδυαστικά με δεσμεύσεις που απορρέουν από την Ευρωπαϊκή Χάρτα).

Το Σχέδιο Δράσης για την Ένταξη της Ισότητας των Φύλων συντάσσεται λαμβάνοντας υπόψη:

1. τα άρθρα 4 και 116 του Ελληνικού Συντάγματος (ΦΕΚ 85Α/18-4-2001)
2. τις δεσμεύσεις που απορρέουν από την Ευρωπαϊκή Χάρτα για την Ισότητα των φύλων στις τοπικές κοινωνίες
3. τις κατευθυντήριες οδηγίες της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών για την εφαρμογή του πρότυπου Συστήματος Ένταξης της Ισότητας των Φύλων (ΣΕΙΦ) στις πολιτικές των Δήμων
4. τους δώδεκα (12) στρατηγικούς στόχους και τις επιμέρους δράσεις που περιλαμβάνονται στη Διακήρυξη του Πεκίνου, η οποία αποτελεί την παγκόσμια δέσμευση για την εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης υπέρ των γυναικών
5. το Νόμο 1342/1983 (ΦΕΚ 39Α) με τον οποίο κυρώθηκε χωρίς καμία επιφύλαξη η Διεθνής Σύμβαση του Ο.Η.Ε «Σύμβαση Ενωμένων Εθνών για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών» (CEDAW)
6. το άρθρο 75 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006 (ΦΕΚ 114Α))
7. τα άρθρα 18, 70 και 97 της Νέας Αρχιτεκτονικής της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης (Ν. 3852/2010, ΦΕΚ 87Α, Πρόγραμμα «Καλλικράτης»)
8. τις προτεραιότητες στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών (2010-2015): ισότιμη οικονομική ανεξαρτησία, ίση αμοιβή για ίση εργασία ή εργασία ισότιμης αξίας, ισότητα στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, αξιοπρέπεια, ακεραιότητα και τερματισμός της βίας με βάση το φύλο, ισότητα των φύλων στις εξωτερικές δράσεις. Η στρατηγική ασχολείται επίσης με μια δέσμη σημαντικών οριζόντιων θεμάτων που σχετίζονται με τον ρόλο των φύλων, τη νομοθεσία, τη διακυβέρνηση και τα εργαλεία για την ισότητα των φύλων
9. την κεντρική στρατηγική επιλογή του Εθνικού Προγράμματος για την προώθηση της Ουσιαστικής Ισότητας των Φύλων της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων
10. το Νόμο 3769/2009 (ΦΕΚ 105Α) περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών και άλλες διατάξεις
11. το Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (Ν.3584/2007, ΦΕΚ 143Α)
12. το άρθρο 12 του Οργανισμού Εσωτερικών Υπηρεσιών (ΦΕΚ 2122Β/22-9-2011) του Δήμου Ηρακλείου

13. το άρθρο 6 του Νόμου 2839/2000 (ΦΕΚ 196Α) καθώς και το άρθρο 75 του Νόμου 2910/2001 (ΦΕΚ 91Α)
14. το Νόμο 3896/2010 (ΦΕΚ 207Α) περί Εφαρμογής της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης

B. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΕΣΜΕΥΣΗ – ΟΡΑΜΑ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Ο Δήμος Ηρακλείου δεσμεύεται να εφαρμόσει στην πράξη την ουσιαστική Ισότητα των Φύλων στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων και ρόλων που του αναλογούν (πολιτικός ρόλος, εργοδότης, πάροχος υπηρεσιών, υπεύθυνος για το σχεδιασμό και τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων).

Το Σχέδιο Δράσης για την Ένταξη της Ισότητας των Φύλων αποτελεί μέρος μιας μακροχρόνιας διαδικασίας και προκειμένου να είναι ολοκληρωμένο, αποτελεσματικό και αξιόπιστο, θέτει τις ακόλουθες βασικές παραμέτρους:

1. παραδοχή ότι το φύλο είναι ένας από τους βασικότερους οργανωτικούς παράγοντες στην κοινωνία που επηρεάζει τη ζωή κάθε ανθρώπου από τη στιγμή της γέννησής του/της
2. αναγνώριση ότι υπάρχουν διαφοροποιημένες ανάγκες, εμπειρίες και προτεραιότητες των γυναικών και των ανδρών που θα πρέπει να εντοπίζονται και να ενσωματώνονται σε κάθε νέο σχεδιασμό
3. εγγύηση ότι οι πρωτοβουλία δεν καλύπτει μόνο τις διαφορές φύλου, αλλά επιδιώκει τη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων
4. ανάληψη συντονισμένης δράσης με τη συνεργασία και σύμπραξη γυναικών και ανδρών, με θετικά οφέλη και για τα δύο φύλα
5. απαίτηση για αποφασιστική πολιτική δράση με ξεκάθαρους στόχους και δεσμεύσεις
6. στόχευση στην εξάλειψη της φτώχειας, του κοινωνικού αποκλεισμού και των διακρίσεων, στην προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής και στην ενίσχυση της ιδιότητας του πολίτη
7. ανάδειξη καινοτομίας ως βασική συνιστώσα, τόσο ως προς το περιεχόμενο όσο και ως προς τον τρόπο υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης
8. αξιοποίηση ευκαιριών και δυνατοτήτων που παρέχονται από το εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον του Δήμου
9. διαπίστωση αδυναμιών, κινδύνων και περιορισμών που χαρακτηρίζουν το Δήμο, ως χωρική ενότητα και ως Διοικητικό Οργανισμό, θέτοντας ρεαλιστικούς στόχους αναφορικά με το εύρος των δράσεων και τον οικονομικό / χρονικό προγραμματισμό

ΟΡΑΜΑ:

ΗΡΑΚΛΕΙΟ – ΜΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΙΣΟΤΙΜΑ ΜΕΛΗ ΧΩΡΙΣ

ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση αξιοποιεί το συγκριτικό πλεονέκτημα της χωρικής εγγύτητας, στο πλαίσιο προώθησης ενός νέου τύπου αποκεντρωμένων δικτύων και υπηρεσιών, με επίκεντρο την αειφορική αναπτυξιακή στρατηγική και βασικές αρχές αυτές της καθολικής πρόσβασης, των ίσων ευκαιριών, της μη διάκρισης, της δημοκρατίας, της συμμετοχικότητας και της **ισότητας των φύλων**.

Στοχευμένη στρατηγική του Δήμου Ηρακλείου με επίκεντρο τις **έξι θεμελιώδεις βασικές αρχές στις οποίες βασίζεται η Ευρωπαϊκή Χάρτα για την Ισότητα των Φύλων στις τοπικές κοινωνίες:**

1. Η Ισότητα των Φύλων συνιστά θεμελιώδες δικαίωμα
2. Για τη διασφάλιση της Ισότητας των Φύλων, πρέπει να αντιμετωπίζεται το φαινόμενο των πολλαπλών διακρίσεων και αποκλεισμών
3. Η ισόρροπη συμμετοχή ανδρών και γυναικών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για μία δημοκρατική κοινωνία
4. Η εξάλειψη των έμφυλων στερεοτύπων είναι αποφασιστικής σημασίας για την επίτευξη της Ισότητας των Φύλων
5. Η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε όλες τις δραστηριότητες της τοπικής και περιφερειακής διακυβέρνησης είναι απαραίτητη για την προώθηση της ισότητας των φύλων
6. Κατάλληλα υποστηριζόμενα σχέδια και προγράμματα δράσεων αποτελούν απαραίτητα εργαλεία για την προώθηση της Ισότητας των Φύλων

Το όραμα που διατυπώνεται είναι απολύτως συμβατό με τη γενική στρατηγική του Δήμου Ηρακλείου, όπως αυτή διατυπώνεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για την περίοδο 2012-2014 και αφορά στη «δημιουργία μιας σύγχρονης, λειτουργικής, φιλικής, συμμετοχικής και ανθρώπινης πόλης, κέντρο ανάπτυξης και πολιτισμού στη Νοτιοανατολική Μεσόγειο». Παράλληλα, διατυπώνεται η απαίτηση της «εξασφάλισης των προϋποθέσεων και συνθηκών που θα επιτρέψουν στο Δήμο να παρέχει τις μέγιστες, ποιοτικά και ποσοτικά, υπηρεσίες με το χαμηλότερο κόστος και το λιγότερο χρόνο».

Κρίσιμοι τομείς δράσης στον τομέα της ισότητας των φύλων σύμφωνα με το Πρόγραμμα Δράσης του Πεκίνου

1. Γυναίκες και Φτώχεια
2. Παιδεία και επιμόρφωση γυναικών
3. Γυναίκες και υγεία
4. Βία κατά των γυναικών
5. Γυναίκες και ένοπλες συγκρούσεις
6. Γυναίκες και οικονομία
7. Γυναίκες στην εξουσία και στα κέντρα λήψης αποφάσεων
8. Θεσμικοί μηχανισμοί για την πρόοδο των γυναικών
9. Δικαιώματα των γυναικών ως ανθρώπινα δικαιώματα
10. Γυναίκες και ΜΜΕ
11. Γυναίκες και περιβάλλον
12. Κορίτσια – παιδί

Στρατηγική Δήμου Ηρακλείου για την Ένταξη της Ισότητας των Φύλων

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 1:

Επιμόρφωση και ευαισθητοποίηση στο εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον του Δήμου

Η ενημέρωση αποτελεί το μεγαλύτερο εφόδιο ενάντια σε οποιαδήποτε μορφή άμεσης ή έμμεσης διάκρισης. Ο Δήμος χρησιμοποιεί κάθε πρόσφορο μέσο προκειμένου να παρέχει αντικειμενική και στοχευμένη πληροφόρηση τόσο εντός των Υπηρεσιών του όσο και προς την κοινωνία των πολιτών, με τρόπο μάλιστα που καθιστά την πληροφορία προσπελάσιμη και κατανοητή από όλες τις στοχοθετούμενες ομάδες. Ο Δήμος λειτουργεί με ειλικρίνεια, διαφάνεια και είναι υπόλογος στο κοινό. Παρακολουθεί και βεβαιώνει ότι γίνεται καλή χρήση όλων των νέων εξελίξεων στην καταπολέμηση των διακρίσεων (π.χ. νομοθεσία, πολιτικές, πηγές χρηματοδότησης, σημαντικές δικαστικές αποφάσεις) και αμφισβητεί, διαμέσου κατάλληλα επιλεγμένων μηχανισμών, πράξεις, παραλείψεις, διοικητικές πρακτικές ή πολιτικές που είναι αντίθετες με τους στόχους της προώθησης της ισότητας και της καταπολέμησης των διακρίσεων.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2:

Ανάπτυξη συνεργασιών με την Κοινωνία των Πολιτών και ενθάρρυνση μηχανισμών δικτύωσης

Η τοπική αυτοδιοίκηση έχει πρωταγωνιστικό ρόλο στη διαμόρφωση των κατάλληλων συνθηκών για τη σταδιακή ενσωμάτωση της οπτικής του φύλου σε όλες τις εκφάνσεις του δημοσίου και ιδιωτικού βίου. Εντούτοις, η πολιτική βούληση και η στοχευμένη δράση από την πλευρά του Δήμου αποτελούν μόνο τη μια πλευρά του νομίσματος και σε κάθε περίπτωση προϋποθέτουν και επιδιώκουν τη δικτύωση και την ανάπτυξη στρατηγικών συνεργιών, προκειμένου να μεγιστοποιηθεί το παραγόμενο αποτέλεσμα. Η κοινωνία των πολιτών έχει ενεργό ρόλο στην ένταξη της Ισότητας των φύλων στην καθημερινή ζωή του τόπου, στο πλαίσιο μιας ευρύτερης στρατηγικής με διεθνείς προεκτάσεις. Ο Δήμος δίδει τη δυνατότητα σε ομάδες να αναλάβουν εκστρατείες, να συνηγορούν υπέρ των δικαιωμάτων τους, να διεκδικούν και να επιβάλλουν τα δικαιώματά τους.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 3:

Στρατηγικές και μέτρα για την αλλαγή νοοτροπίας

Το εννοιολογικό πλαίσιο της ισότητας των φύλων δεν είναι άγνωστο για την κοινωνία του Ηρακλείου και της Κρήτης, εντούτοις δεν παύουν μέχρι σήμερα να καταγράφονται παραδοσιακές αντιλήψεις και στερεοτυπικές συμπεριφορές. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με τις πιέσεις που ασκούνται από το ασταθές κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον της χώρας, καθιστά ακόμα πιο επιτακτική τη λήψη στοχευμένης δράσης για την αλλαγή νοοτροπίας, διαδικασία η οποία είναι σύνθετη και μακροχρόνια. Τα παιδιά και οι νέοι/ες αποτελούν το επίκεντρο αυτής της στρατηγικής.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 4:

Ενίσχυση, βελτίωση και επέκταση παροχών ή/και δομών

Στόχος είναι η ανάδειξη και ο συντονισμός του συνόλου των δράσεων που αναπτύσσονται σε τοπικό επίπεδο, στοχεύοντας στη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου υποστηρικτικού μηχανισμού στα επιμέρους πεδία πολιτικής, με επίκεντρο την ενσωμάτωση της οπτικής του φύλου κατά το σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση του συνόλου των παρεμβάσεων. Η ισότιμη πρόσβαση στην πληροφόρηση, στις υπηρεσίες και σε όλα τα κοινωνικά αγαθά, χωρίς διακρίσεις και αποκλεισμούς, αποτελεί ζητούμενο για το Δήμο.

Λαμβάνοντας υπόψη την επίκαιρη απαίτηση εφαρμογής ενός βιώσιμου αναπτυξιακού μοντέλου με έμφαση στην ενίσχυση της αειφορίας και ανταγωνιστικότητας του τόπου, ο ιδιαίτερος προσανατολισμός του Σχεδίου Δράσης για την Ένταξη της Ισότητας των Φύλων του Δήμου Ηρακλείου για την περίοδο 2014-2016 αφορά στη λήψη δέσμης μέτρων για την ανάδειξη και προώθηση καινοτόμων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και συγκεκριμένα τη στήριξη των γυναικείων αγροτικών συνεταιρισμών στη λογική της οργανωμένης διακίνησης και προώθησης των προϊόντων τους μέσα από δομή που θα λειτουργήσει τόσο ως εκθετήριο / πωλητήριο στο κέντρο

της πόλης του Ηρακλείου όσο και ως μια θερμοκοιτίδα ενίσχυσης της επιχειρηματικής πρακτικής.

Οι παρούσες συγκυρίες δημιουργούν ένα νέο ορόσημο στην εξελικτική πορεία αυτών των επιχειρήσεων, συνδυάζοντας την κατασταλαγμένη εμπειρία και τεχνογνωσία που έχει παραχθεί μέχρι σήμερα, με τις τάσεις και προοπτικές ενίσχυσης και προώθησης που επικρατούν τόσο για τα παραδοσιακά τοπικά προϊόντα όσο και για την κοινωνική επιχειρηματικότητα.

Λαμβάνοντας υπόψη τις παρούσες οικονομικές συγκυρίες, δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στην ενίσχυση της δια βίου μάθησης και της απασχόλησης, στοχεύοντας στην εξάλειψη των στερεοτύπων και των διακρίσεων. Προς αυτήν την κατεύθυνση, η κεντρική στόχευση του Δήμου περιλαμβάνει τη σύσταση Γραφείου Συμβουλευτικής Απασχόλησης και την ενίσχυση των προγραμμάτων δια βίου μάθησης, τα οποία θα εξειδικεύονται ανάλογα με τις ανάγκες κάθε επιμέρους ομάδας - στόχου.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 5:

Ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων

Στόχος είναι η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας και των πολιτών, ιδιαίτερα των γυναικών, ως προς την ανάγκη της ίσης εκπροσώπησης των φύλων στην πολιτική ζωή και τα κέντρα λήψης αποφάσεων. Κεντρικό μήνυμα αποτελεί το μέτρο της ποσόστωσης ως θετικό και απαραίτητο εργαλείο για την ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στη λήψη αποφάσεων και η ανάγκη πιστής εφαρμογής του με στόχο το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

Γ. ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΣΕ ΑΞΟΝΕΣ, ΜΕΤΡΑ, ΓΕΝΙΚΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ

Η ένταξη της διάστασης του φύλου δεν πρέπει να βασίζεται σε τυχαίες διαδικασίες, αλλά προϋποθέτει τη βούληση για καθιέρωση μιας ισορροπημένης κατανομής των ευθυνών μεταξύ των γυναικών και των ανδρών. Χρειάζεται επομένως μια αποφασιστική πολιτική δράση και υποστήριξη με σαφείς δείκτες, στόχους και μακροχρόνια δέσμευση εφαρμογής. Οι σύγχρονοι μηχανισμοί και δημόσιες πολιτικές απαιτούν την εφαρμογή σύνθετων παρεμβάσεων, οι οποίες δίδουν έμφαση:

- στη δικτύωση διαφορετικών μορφών οργάνωσης υπηρεσιών και υποδομών
- στην εξατομικευμένη προσέγγιση, λαμβάνοντας υπόψη τη διάσταση του φύλου
- στην ενεργοποίηση και ενεργή εμπλοκή της κοινωνίας των πολιτών
- στην ανάπτυξη δικτύσεων και συνεργασιών σε υπερτοπικό επίπεδο.

Σε ιδανικές συνθήκες, η ορθολογική διαχείριση των πόρων συνεχίζει να παραμένει το ζητούμενο των παρεχομένων υπηρεσιών, οι οποίες θα πρέπει ταυτόχρονα να χαρακτηρίζονται από ποιότητα και αποτελεσματικότητα.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 12 του Οργανισμού Εσωτερικών Υπηρεσιών (ΦΕΚ 2122Β/22-9-2011) του Δήμου Ηρακλείου, το Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής – Καινοτόμων Δράσεων

- Δημόσιας Υγείας και Ισότητας των δύο φύλων που υπάγεται στη Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης είναι αρμόδιο για το σχεδιασμό, την εισήγηση και τη μέριμνα για την εφαρμογή προγραμμάτων και μέτρων που στοχεύουν στην ισότητα γυναικών και ανδρών σε όλους τους τομείς. Συγκεκριμένα μεριμνά για:

1. τη λήψη μέτρων για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και των παιδιών
2. την ανάπτυξη δράσεων για την καταπολέμηση των κοινωνικών στερεότυπων με βάση το φύλο
3. την ανάπτυξη ειδικών προγραμμάτων για ευπαθείς ομάδες γυναικών
4. την ανάπτυξη δράσεων για την αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην απασχόληση
5. τη λήψη μέτρων για την εναρμόνιση επαγγελματικών και οικογενειακών υποχρεώσεων
6. την ανάπτυξη δράσεων για την κοινωνική και πολιτική συμμετοχή των γυναικών και την προώθησή τους στα κέντρα λήψης αποφάσεων

Με βάση τα παραπάνω διαμορφώνεται το Σχέδιο Δράσης για την Ένταξη της Ισότητας των φύλων στο Δήμο Ηρακλείου για την περίοδο 2014-2016, στο πλαίσιο τεσσάρων Αξόνων Προτεραιότητας, ως ακολούθως:

- Άξονας Προτεραιότητας 1: Προστασία του περιβάλλοντος και βελτίωση της ποιότητας ζωής
- Άξονας Προτεραιότητας 2: Ενίσχυση της κοινωνικής πολιτικής και των υπηρεσιών υγείας, παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού
- Άξονας Προτεραιότητας 3: Τοπική οικονομική ανάπτυξης και απασχόληση
- Άξονας Προτεραιότητας 4: Βελτίωση της διοικητικής ικανότητας και της οικονομικής κατάστασης του Δήμου

Κάθε άξονας εξειδικεύεται περαιτέρω σε Μέτρα και Γενικούς Στόχους, οι οποίοι υλοποιούνται στην πράξη μέσα από μια σειρά δράσεων με χρονική οριοθέτηση, συγκεκριμένες ομάδες στόχους και προσδιορισμό των εμπλεκόμενων μερών και των συνεργασιών που αναπτύσσονται κατά την υλοποίηση.

Οι άξονες προτεραιότητας που παρουσιάζονται στη συνέχεια επιλέγονται με το σκεπτικό της ευκολότερης αντιστοίχισης και ενσωμάτωσης των δράσεων του παρόντος Σχεδίου, στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Ηρακλείου. Ταυτόχρονα, γίνεται αντιστοίχιση κάθε προτεινόμενης δράσης με το πεδίο πολιτικής (σύμφωνα με το Πρόγραμμα Δράσης του Πεκίνου) ως προς την ισότητα των φύλων, επιτυγχάνοντας την ολοκληρωμένη παρουσίαση και προς τις δύο κατευθύνσεις. Τέλος, σημειώνεται ότι η αναφορά σε εμπλεκόμενα μέρη και συνεργασίες είναι ενδεικτική και σε κάθε περίπτωση μπορεί να διευρυνθεί με νέους φορείς και οργανώσεις, στο πλαίσιο της ευρύτερης ανάπτυξης δικτύωσης με επίκεντρο την ισότητα των φύλων.

Άξονας Προτεραιότητας 1						
Προστασία του περιβάλλοντος και βελτίωση της ποιότητας ζωής						
ΜΕΤΡΟ	ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΔΡΑΣΗ	ΕΤΟΣ	ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΔΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ / ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ
Μέτρο 1.1 Χωροταξικός – πολεοδομικός σχεδιασμός	1.1.1 Αξιοποίηση και βελτίωση δημιουργία κοινόχρηστων χώρων	<ul style="list-style-type: none"> Δημιουργία υποδομών και παροχή υπηρεσιών σε κοινόχρηστους χώρους που θα διευκολύνουν και θα αυξήσουν την επισκεψιμότητα όχι μόνο των γυναικών αλλά γενικότερα όλων των μελών των οικογενειών 	2014-2015	Σύνολο πληθυσμού περιοχής παρέμβασης	Συνδυαστικά:	<ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση Τεχνικών Έργων και Υπηρεσιών Διεύθυνση Προγραμματισμού, Οργάνωσης & Πληροφορικής
Μέτρο 1.2 Βελτίωση ποιότητας ζωής	1.2.1 Προαγωγή προστασίας και ασφάλειας	<ul style="list-style-type: none"> Μαθήματα αυτοπροστασίας σε δημότισσες και τεχνικών αντιμετώπισης πιθανών επιθέσεων 	2014-2016	Έφηβες και ενήλικες γυναίκες	Γυναίκα και περιβάλλον	<ul style="list-style-type: none"> Ανάπτυξη Αθλητισμού Ηρακλείου ΑΕ ΟΤΑ Δ.Ο.Π.Α.Φ.Μ.Α.Η.
	1.2.2 Δημιουργία συνθηκών ασφάλειας στο Δήμο	<ul style="list-style-type: none"> Διανοίξεις και φωτισμός οδών 	2014-2016	Σύνολο πληθυσμού περιοχής παρέμβασης	Ανθρώπινα δικαιώματα των γυναικών και των ανδρών	<ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση Τεχνικών Έργων και Υπηρεσιών Διεύθυνση Συντήρησης και Αυτεπιστασίας
		<ul style="list-style-type: none"> Αύξηση φωτισμού σε κοινόχρηστους χώρους 	2014-2016	Σύνολο πληθυσμού περιοχής παρέμβασης	Καταπολέμηση βίας ενάντια των γυναικών	<ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση Τεχνικών Έργων και Υπηρεσιών Διεύθυνση Συντήρησης και Αυτεπιστασίας
		<ul style="list-style-type: none"> Ένταξη και συμμετοχή του Δήμου στο Ευρωπαϊκό Φόρουμ για την Αστική Ασφάλεια (E.F.U.S.) 	2014-2016	Σύνολο πληθυσμού περιοχής παρέμβασης		<ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση Τεχνικών Έργων και Υπηρεσιών Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης

Αξονας Προτεραιότητας 2						
Ενίσχυση της κοινωνικής πολιτικής και των υπηρεσιών υγείας, παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού						
ΜΕΤΡΟ	ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΔΡΑΣΗ	ΕΤΟΣ	ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΔΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ / ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ
Μέτρο 2.1 Παιδεία – Επιμόρφωση	2.1.1 Ισότιμη πρόσβαση στη δια βίου μάθηση για ενήλικες	<ul style="list-style-type: none"> Διοργάνωση προγραμμάτων δια βίου μάθησης με έμφαση στην υποστήριξη των ανέργων (ενδυνάμωση και υποστήριξη επανένταξης στην αγορά εργασίας με την αξιοποίηση δεξιοτήτων) 	2014-2016	Ανεργες γυναίκες	Εκπαίδευση και κατάρτιση γυναικών	<ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση παιδείας, πολιτισμού και νέας γενιάς Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση (ΔΗΚΕΗ) ΙΔΕΚΕ
		<ul style="list-style-type: none"> Δράσεις για την καταπολέμηση του αναλφαριθμητισμού 	2014-2016	Γυναίκες αναλφάβητες	Εκπαίδευση και κατάρτιση γυναικών	<ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση παιδείας, πολιτισμού και νέας γενιάς ΙΔΕΚΕ
	2.1.2 Στρατηγικές για την αλλαγή νοοτροπίας σε παιδιά και εφήβους	<ul style="list-style-type: none"> Δράσεις ενημέρωσης κοριτσιών και αγοριών για την άρση των στερεοτύπων στην επιλογή επαγγέλματος 	2015-2016	Παιδιά και έφηβοι/ες	Εξάλειψη διακρίσεων Δράσεις υπέρ των κοριτσιών	<ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης Διευθύνσεις πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης Ν. Ηρακλείου Ερευνητικό Κέντρο Κοινωνικών προβλημάτων ΔΗΚΕΗ
		<ul style="list-style-type: none"> Δράσεις ενημέρωσης κοριτσιών και αγοριών ως προς την ισότητα των φύλων 				
Μέτρο 2.2 Συμφιλίωση επαγγελματικής, προσωπικής και οικογενειακής ζωής	2.2.1 Δομές και προγράμματα στήριξης της Τρίτης Ηλικίας	<ul style="list-style-type: none"> Προγράμματα «Βοήθεια στο Σπίτι» και Μονάδες Κοινωνικής Μέριμνας 	2014-2016	Φροντιστές και άμεσα ωφελούμενοι/ες	Γυναίκες και οικονομία	<ul style="list-style-type: none"> Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση (ΔΗΚΕΗ)
		<ul style="list-style-type: none"> Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων 	2014-2016	Φροντιστές και άμεσα ωφελούμενοι/ες	Γυναίκες και οικονομία	<ul style="list-style-type: none"> Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση (ΔΗΚΕΗ)
	2.2.2 Δομές και προγράμματα για τη Βρεφονηπιακή και	<ul style="list-style-type: none"> Βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί 	2014-2016	Φροντιστές και άμεσα ωφελούμενοι/ες	Γυναίκες και οικονομία	<ul style="list-style-type: none"> Δ.Ο.Π.Α.Φ.Μ.Α.Η.

Αξονας Προτεραιότητας 2						
Ενίσχυση της κοινωνικής πολιτικής και των υπηρεσιών υγείας, παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού						
ΜΕΤΡΟ	ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΔΡΑΣΗ	ΕΤΟΣ	ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΔΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ / ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ
	Παιδική Ηλικία	▪ Κέντρα προσχολικής αγωγής	2014-2016	Φροντιστές και άμεσα ωφελούμενοι/ες	Γυναίκες και οικονομία	▪ Δ.Ο.Π.Α.Φ.Μ.Α.Η.
		▪ Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών	2014-2016	Φροντιστές και άμεσα ωφελούμενοι/ες	Γυναίκες και οικονομία	▪ Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση (ΔΗΚΕΗ)
		▪ Ειδική πρόβλεψη για παιδιά μονογονεϊκών οικογενειών	2014-2016	Μονογονεϊκές Οικογένειες	Γυναίκες και οικονομία	▪ Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης ▪ Δ.Ο.Π.Α.Φ.Μ.Α.Η. ▪ Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση (ΔΗΚΕΗ)
	2.2.3 Δομές για προγράμματα για τα ΑμεΑ	▪ Δημιουργική απασχόληση παιδιών και εφήβων ΑμεΑ	2014-2016	Φροντιστές και άμεσα ωφελούμενοι/ες	Γυναίκες και οικονομία	▪ Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης ▪ Σύλλογος Ροδαυγή
		▪ Ειδικός παιδικός σταθμός	2014-2016	Φροντιστές και άμεσα ωφελούμενοι/ες	Γυναίκες και οικονομία	▪ Δ.Ο.Π.Α.Φ.Μ.Α.Η.
	2.2.4 Ενημέρωση - ευαισθητοποίηση	▪ Εξειδικευμένη πληροφόρηση των γυναικών και των οικογενειών τους, μέσα από την ιστοσελίδα του Δήμου	2014-2016	Γυναίκες μητέρες ανήλικων τέκνων	Προσβασιμότητα στην πληροφορία	▪ Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης ▪ Διεύθυνση Οργάνωσης, Προγραμματισμού και Πληροφορικής
		▪ Ενημέρωση – ευαισθητοποίηση για την άρση στερεοτύπων, σύμφωνα με τα οποία η φροντίδα των παιδιών ή των εξαρτημένων ατόμων αποτελεί ευθύνη των	2014-2016	Ευρύτερος πληθυσμός	Εξάλειψη διακρίσεων και στερεοτύπων	▪ Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης (Σχολές Γονέων) ▪ Κέντρο Φροντίδας Οικογένειας (Κ.Ε.Φ.Ο.) Δήμου Ηρακλείου

Αξονας Προτεραιότητας 2						
Ενίσχυση της κοινωνικής πολιτικής και των υπηρεσιών υγείας, παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού						
ΜΕΤΡΟ	ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΔΡΑΣΗ	ΕΤΟΣ	ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΔΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ / ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ
		γυναικών <ul style="list-style-type: none"> Συμβουλευτική υποστήριξη για την καταπολέμηση αισθήματος ενοχής και αρνητικών στερεοτύπων για τη θέση και το ρόλο της μητέρας 				
Μέτρο 2.3 Καταπολέμηση πολλαπλών διακρίσεων και αποκλεισμών	2.3.1 Συνέχιση λειτουργίας και εμπλουτισμός δομών και υπηρεσιών κοινωνικής στήριξης	<ul style="list-style-type: none"> Δομές δικτύου κοινωνικής φροντίδας Δήμου Ηρακλείου – κοινωνικές δομές αντιμετώπισης της φτώχειας 	2014-2015	Άστεγοι/ες – άτομα ευρισκόμενα σε κατάσταση φτώχειας	Γυναίκες και φτώχεια	<ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης Κέντρο Ειδικών Παιδιών «Ζωοδόχος Πηγή» Εθελοντικές οργανώσεις Κοινωνικό Ιατρείο Αλληλεγγύης Εκκλησία
		<ul style="list-style-type: none"> Δράσεις στήριξης οικονομικά αδυνάτων δημοτών / δημοτισσών (επιδόματα και υπηρεσίες υποστήριξης) 	2014-2016	Ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (γυναίκες άπορες, άστεγες, μονογονείς, ΑμεΑ)	Γυναίκες και φτώχεια	<ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης Εθελοντικές οργανώσεις Κοινωνικό Ιατρείο Αλληλεγγύης Εκκλησία
		<ul style="list-style-type: none"> Δημιουργική απασχόληση ηλικιωμένων γυναικών / δράσεις διασύνδεσης των γενεών 	2014-2016	Ηλικιωμένες γυναίκες	Εξάλειψη διακρίσεων / προσβασιμότητα	<ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης ΚΕ.ΚΟΙ.Φ. – Α.Π.Η.
		<ul style="list-style-type: none"> Δράσεις για τη στήριξη των μονογονεϊκών οικογενειών 	2014-2016	Μονογονεϊκές οικογένειες	Μονογονεϊκές οικογένειες	<ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης Κέντρο Φροντίδας Οικογένειας (Κ.Ε.Φ.Ο.) Δήμου Ηρακλείου Δ.Ο.Π.Α.Φ.Μ.Α.Η.

Αξονας Προτεραιότητας 2						
Ενίσχυση της κοινωνικής πολιτικής και των υπηρεσιών υγείας, παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού						
ΜΕΤΡΟ	ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΔΡΑΣΗ	ΕΤΟΣ	ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΔΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ / ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ
	2.3.2 Ευαισθητοποίηση πληθυσμού για το φαινόμενο των πολλαπλών διακρίσεων	<ul style="list-style-type: none"> Συμμετοχή στη Διεθνή Ημέρα της Γυναίκας (8 Μαρτίου) 	2014-2016	Ευρύτερος πληθυσμός	Εξάλειψη διακρίσεων και στερεοτύπων	<ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης Δημοτική Κοινοφελής Επιχείρηση (ΔΗΚΕΗ) Κοινωνία των Πολιτών
		<ul style="list-style-type: none"> Διεξαγωγή καμπανιών ευαισθητοποίησης (π.χ. μετανάστες/στρίες, Ρομά, ΑμεΑ κ.ά.) 	2015-2016	Γυναίκες από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και ευρύτερος πληθυσμός	Εξάλειψη διακρίσεων και στερεοτύπων	<ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης Δημοτική Κοινοφελής Επιχείρηση (ΔΗΚΕΗ)
	2.3.3 Ενίσχυση συμμετοχής και αυτοέκφρασης των γυναικών και λοιπών ατόμων που βιώνουν αποκλεισμό	<ul style="list-style-type: none"> Παροχή χώρων του Δήμου για τη στέγαση συναντήσεων, εκδηλώσεων με γυναίκες και λοιπών ατόμων που αντιμετωπίζουν ζητήματα κοινωνικού αποκλεισμού 	2014-2016	Γυναίκες που αντιμετωπίζουν ζητήματα κοινωνικού αποκλεισμού	Εξάλειψη διακρίσεων / αυτοοργάνωση	<ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών Τοπικές συλλογικότητες και οργανώσεις ΤΕΙ Κρήτης
		<ul style="list-style-type: none"> Διοργάνωση εκδηλώσεων σε συνεργασία με οργανώσεις από την Κοινωνία των Πολιτών για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού 	2014-2016	Γυναίκες και λοιπά άτομα που αντιμετωπίζουν ζητήματα κοινωνικού αποκλεισμού	Εξάλειψη διακρίσεων	<ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών Τοπικές συλλογικότητες και οργανώσεις
Μέτρο 2.4 Καταπολέμηση ενδοοικογενειακής και ενδοσχολικής	2.4.1 Δομές και παρεμβάσεις για την καταπολέμηση της βίας	<ul style="list-style-type: none"> Λειτουργία ξενώνων για κακοποιημένες γυναίκες 	2014-2016	Κακοποιημένες γυναίκες και τα παιδιά τους	Καταπολέμηση βίας ενάντια των γυναικών	<ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης ΓΠΦ Σύνδεσμος Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου και

Άξονας Προτεραιότητας 2

Ενίσχυση της κοινωνικής πολιτικής και των υπηρεσιών υγείας, παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού

ΜΕΤΡΟ	ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΔΡΑΣΗ	ΕΤΟΣ	ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΔΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ / ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ
βίας		<ul style="list-style-type: none"> Δράσεις ευαισθητοποίησης για τη σεξουαλική κακοποίηση του παιδιού 	2014-2016	Ευρύτερο κοινό		Νομού Ηρακλείου <ul style="list-style-type: none"> Ελληνική αστυνομία Επιτροπή Συνταγματικών ελευθεριών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Δικηγορικού Συλλόγου Ηρακλείου
		<ul style="list-style-type: none"> Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για την καταπολέμηση των φαινομένων της ενδοσχολικής βίας 	2014-2016	Ευρύτερο κοινό, μαθητές, εκπαιδευτικό προσωπικό	Δράσεις υπέρ των κοριτσιών / Εξάλειψη διακρίσεων / Καταπολέμηση βίας	<ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού Δίκτυο Σχολείων για τη μη βία Περιφέρεια Κρήτης <ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού Δίκτυο Σχολείων για τη μη βία Περιφέρεια Κρήτης Σχολικές Επιτροπές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Πρωτοβάθμιοι σύλλογοι κηδεμόνων
Μέτρο 2.5 Υγεία	2.5.1 Προαγωγή της υγείας	<ul style="list-style-type: none"> Διοργάνωση προγραμμάτων πρόληψης και προαγωγής της υγείας λαμβάνοντας υπόψη τις εξειδικευμένες ανάγκες γυναικών και ανδρών 	2014-2016	Γυναίκες (γενικά και ειδικών κατηγοριών π.χ. Ρομά, μετανάστριες κ.λπ.)	Γυναίκα και υγεία	<ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης 7η ΥΠΕ Κρήτης ΠΑΓΝΗ-Γ.Ν.Η «Βενιζέλιο-Πανάγειο» Κέντρο στήριξης Ρομά και Ευπαθών ομάδων

Αξονας Προτεραιότητας 2						
Ενίσχυση της κοινωνικής πολιτικής και των υπηρεσιών υγείας, παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού						
ΜΕΤΡΟ	ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΔΡΑΣΗ	ΕΤΟΣ	ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΔΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ / ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ
		<ul style="list-style-type: none"> Δράσεις ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και συμβουλευτικής 	2014-2016	Γυναίκες (γενικά & εξειδικευμένα π.χ. Ρομά, μετανάστριες κ.λπ.)	Γυναίκα και υγεία	<ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης ΤΕΙ Κρήτης Κέντρο Ψυχικής Υγείας
	2.5.2 Εκστρατείες ενημέρωσης	<ul style="list-style-type: none"> Διοργάνωση εκστρατειών ενημέρωσης για εξειδικευμένα ζητήματα που αφορούν την υγεία των γυναικών 	2014-2016	Γυναικίος πληθυσμός	Γυναίκα και υγεία	<ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης 7η ΥΠΕ Κρήτης ΠΑΓΝΗ-Γ.Ν.Η «Βενιζέλιο-Πανάνειο»
		<ul style="list-style-type: none"> Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για το μητρικό θηλασμό (εβδομάδα μητρικού θηλασμού / 1-7 Νοεμβρίου) 	2014-2016	Ευρύτερο κοινό	Εξάλειψη διακρίσεων	<ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης Ομάδα Υποστήριξης Μητρικού Θηλασμού και Μητρότητας «ΗΡΑΚΛΕΙΟ»
Μέτρο 2.6 Πολιτισμός / Αθλητισμός	2.6.1 Προώθηση γυναικών καλλιτεχνών	<ul style="list-style-type: none"> Ειδικά αφιερώματα που προωθούν και αναδεικνύουν σύγχρονες Ελληνίδες και ξένες καλλιτέχνιδες 	2015-2016	Γυναίκες καλλιτέχνιδες	Γυναίκες και οικονομία	<ul style="list-style-type: none"> Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση (ΔΗΚΕΗ)
	2.6.2 Προώθηση συμμετοχής γυναικών σε δράσεις αθλητισμού	<ul style="list-style-type: none"> Διοργάνωση ειδικών προγραμμάτων άθλησης για γυναίκες με παράλληλη δυνατότητα φύλαξης παιδιών 	2015-2016	Γυναίκες μητέρες	Προσβασιμότητα στις υπηρεσίες	<ul style="list-style-type: none"> Ανάπτυξη Αθλητισμού Ηρακλείου ΑΕ ΟΤΑ

Αξονας Προτεραιότητας 3 Τοπική οικονομική ανάπτυξη και απασχόληση						
ΜΕΤΡΟ	ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΔΡΑΣΗ	ΕΤΟΣ	ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΔΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ / ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ
Μέτρο 3.1 Ενίσχυση επιχειρηματικότητας	3.1.1 Ενθάρρυνση ανάπτυξης ή διαφοροποίησης επιχειρηματικών πρωτοβουλιών από γυναίκες	<ul style="list-style-type: none"> ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ: Δράση υποστήριξης της οργανωμένης προώθησης των προϊόντων γυναικείων αγροτικών συνεταιρισμός στο αστικό κέντρο του Δήμου Ηρακλείου 	2014-2016	Γυναίκες – μέλη γυναικείων αγροτικών συνεταιρισμών	Γυναίκες και οικονομία	<ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης Σύμβουλος – Εμπειρογνώμονας ΕΥΣΥΔΕ ΥΠΕΣ για Τμήμα 6 – Εξειδίκευση πρότυπο ΣΕΙΦ
		<ul style="list-style-type: none"> Παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής υποστήριξης για την έναρξη και αρχική λειτουργία γυναικείας επιχείρησης 	2014-2016	Γυναίκες άνεργες / Γυναίκες αγρότισσες	Γυναίκες και οικονομία	<ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης Δημοτική Κοινοφελής Επιχείρηση (ΔΗΚΕΗ) Αναπτυξιακή Σύμπραξη ΔΙΑΥΛΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ Αναπτυξιακή Σύμπραξη ΕΠΙ-ΔΡΑΣΗ Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης
Μέτρο 3.2 Ενίσχυση πρόσβασης των γυναικών στην απασχόληση	3.2.1 Ενδυνάμωση και προώθηση στην απασχόληση	<ul style="list-style-type: none"> Παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών ενημέρωσης και ενδυνάμωσης προς άνεργες /ους γυναίκες και άνδρες μέσα από εξειδικευμένη υπηρεσία του Δήμου (γραφείο συμβουλευτικής απασχόλησης) 	2014-2016	Γυναίκες άνεργες	Γυναίκες και οικονομία	<ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης Δημοτική Κοινοφελής Επιχείρηση (ΔΗΚΕΗ) Αναπτυξιακή Σύμπραξη ΔΙΑΥΛΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ Αναπτυξιακή Σύμπραξη ΕΠΙ-ΔΡΑΣΗ ΟΑΕΔ
	3.2.2 Ευαισθητοποίηση – ενημέρωση κοινής	<ul style="list-style-type: none"> Καμπάνια ευαισθητοποίησης ευρύτερου κοινού και εργοδοτών για εξειδικευμένα θέματα που 	2014-2015	Ευρύτερο κοινό και εργοδότες	Γυναίκες και οικονομία	<ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης Τοπικό Συμβούλιο Νέων

Άξονας Προτεραιότητας 3 Τοπική οικονομική ανάπτυξη και απασχόληση						
ΜΕΤΡΟ	ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΔΡΑΣΗ	ΕΤΟΣ	ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΔΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ / ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ
	γνώμης	αφορούν την γυναίκα στην αγορά εργασίας - αντιμετώπιση διακρίσεων λόγω φύλου στον εργασιακό χώρο				<ul style="list-style-type: none"> Σύνδεσμος Γυναικών Επιχειρηματιών Κρήτης Γραφείο Ισότητας Εργατικού Κέντρου Ηρακλείου

Άξονας Προτεραιότητας 4 Βελτίωση της διοικητικής ικανότητας και της οικονομικής κατάστασης του Δήμου						
ΜΕΤΡΟ	ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΔΡΑΣΗ	ΕΤΟΣ	ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΔΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ / ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ
Μέτρο 4.1 Ανθρώπινο δυναμικό, δομή και παροχές	4.1.1 Επιμόρφωση προσωπικού Δήμου σε θέματα που αφορούν την ισότητα των φύλων	<ul style="list-style-type: none"> Διοργάνωση σεμιναρίων εσωτερικής επιμόρφωσης υπαλλήλων για την ισότητα των φύλων 	2014-2016	Αιρετοί/ες και υπάλληλοι Δήμου Ηρακλείου	Θα προκύψει από σχετική καταγραφή αναγκών	<ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών ΓΠΦ Εμπειρογνώμονες στο χώρο της Ισότητας των Φύλων
		<ul style="list-style-type: none"> Ρητή κοινή δήλωση (εργαζομένων και Δήμου) αποδοκμασίας της σεξουαλικής παρενόχλησης στο χώρο εργασίας και υποστήριξη των θυμάτων με ένδικα ή άλλα μέσα 	2014	Υπηρεσίες Δήμου Ηρακλείου	Βία εναντίον των γυναικών	<ul style="list-style-type: none"> Όλες οι Διευθύνσεις, τα ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ του Δήμου Ηρακλείου

Άξονας Προτεραιότητας 4
Βελτίωση της διοικητικής ικανότητας και της οικονομικής κατάστασης του Δήμου

ΜΕΤΡΟ	ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΔΡΑΣΗ	ΕΤΟΣ	ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΔΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ / ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ
	4.1.2 Βελτίωση δομών και παροχών με τη γενικότερη ένταξη της οπτικής του φύλου σε όλες τις δράσεις και πρωτοβουλίες του Δήμου	▪ Σύσταση και λειτουργία Δημοτικής Επιτροπής Ισότητας των Φύλων ¹	2014-2016	Ισότητα των φύλων σε πεδία αρμοδιότητας του Δήμου	Θεσμικοί μηχανισμοί για την προώθηση των γυναικών	▪ Δημοτικό Συμβούλιο ▪ Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης ▪ Κοινωνία των πολιτών
		▪ Ανάπτυξη δεικτών και στατιστικών για τα φύλα και ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου κατά το σχεδιασμό και την αξιολόγηση των πολιτικών και δράσεων	2014-2016	Υπηρεσίες Δήμου Ηρακλείου	Θεσμικοί μηχανισμοί για την προώθηση των γυναικών	▪ Οριζόντια εφαρμογή από όλες τις υπηρεσίες με επίκεντρο τη Διεύθυνση Οργάνωσης, Προγραμματισμού και Πληροφορικής
		▪ Καθορισμός προτύπων στα δημόσια και εσωτερικά έγγραφα προκειμένου να καταπολεμηθούν προκαταλήψεις και πρακτικές που βασίζονται σε στερεότυπα	2014-2016	Υπηρεσίες Δήμου Ηρακλείου	Εξάλειψη διακρίσεων και στερεοτύπων	▪ Οριζόντια εφαρμογή από όλες τις υπηρεσίες
		▪ Ισοσελίδα Δήμου - εμπλουτισμός ενότητας για τις γυναίκες / ισότητα των φύλων	2014-2016	Ευρύτερος πληθυσμός Δήμου με εξειδίκευση στις ανάγκες γυναικών και ανδρών	Προσβασιμότητα στην πληροφορία	▪ Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης ▪ Διεύθυνση Οργάνωσης, Προγραμματισμού και Πληροφορικής

¹ Λαμβάνοντας υπόψη ότι το Μάιο του 2014 θα πραγματοποιηθούν οι αυτοδιοικητικές εκλογές στην Ελλάδα, προτείνεται από το Δήμο Ηρακλείου η σύσταση Δημοτικής Επιτροπής Ισότητας των Φύλων κατά το δεύτερο εξάμηνο του έτους. Η επιτροπή θα συσταθεί σύμφωνα με το άρθρο 70 του Ν. 3852/2010. Στη Δημοτική Επιτροπή Ισότητας των Φύλων, έχουν δικαίωμα συμμετοχής αιρετοί και αιρετές, υπηρεσιακά στελέχη της αρμόδιας για τις πολιτικές φύλου Διεύθυνσης του δήμου, εμπειρογνώμονες στα θέματα ένταξης της διάστασης του φύλου στις τοπικές πολιτικές, εκπρόσωποι μη κυβερνητικών οργανώσεων και γυναικείων οργανώσεων της περιοχής. Η Δημοτική Επιτροπή Ισότητας των Φύλων έχει ενδεικτικά τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

(α) Μεριμνά και υποστηρίζει την ένταξη της ισότητας των φύλων στην αναπτυξιακή πολιτική του Δήμου, λαμβάνοντας υπόψη τις πολιτικές της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων.

(β) Μεριμνά για τη λήψη μέτρων για πρόληψη και καταπολέμηση βίας, κοινωνικών στερεοτύπων κατά των γυναικών.

(γ) Μεριμνά για την ανάπτυξη ειδικών προγραμμάτων για ευπαθείς ομάδες.

(δ) Διατυπώνει προτάσεις και εισηγείται προς τα αρμόδια όργανα του Δήμου για τη λήψη των αναγκαίων μέτρων προώθησης της ουσιαστικής ισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς της οικονομικής, πολιτικής και κοινωνικής ζωής.

(ε) Εισηγείται προς το Δημοτικό Συμβούλιο την ένταξη έργων που προωθούν τα ανωτέρω μέτρα και τις σχετικές δράσεις ενημέρωσης και πληροφόρησης των πολιτών.

Άξονας Προτεραιότητας 4 Βελτίωση της διοικητικής ικανότητας και της οικονομικής κατάστασης του Δήμου						
ΜΕΤΡΟ	ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΔΡΑΣΗ	ΕΤΟΣ	ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΔΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ / ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ
	4.1.3 Ενίσχυση συμμετοχής γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων	<ul style="list-style-type: none"> Τήρηση ελάχιστης ποσόστωσης στη συμμετοχή γυναικών και ανδρών στις επιτροπές	2014-2016	Γυναίκες αιρετές και υπάλληλοι	Γυναίκες στη λήψη αποφάσεων	<ul style="list-style-type: none"> Δημοτικό Συμβούλιο Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών
Μέτρο 4.2 Ανάπτυξη συνεργασιών και δικτυώσεις	4.2.1 Ανάπτυξη συνεργασιών και δικτυώσεων με επίκεντρο την ισότητα των φύλων	<ul style="list-style-type: none"> Συμμετοχή σε δίκτυα για την προώθηση της ισότητας των φύλων και την αλλαγή στερεοτύπων	2014-2016	Γυναίκες και άνδρες που διαμένουν και εργάζονται στην περιοχή ευθύνης του Δήμου Ηρακλείου	Πολλαπλά πεδία πολιτικής για την ισότητα των φύλων	<ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης
		<ul style="list-style-type: none"> Ανάπτυξη συνεργασιών με την Κοινωνία των Πολιτών για την προώθηση της ισότητας των φύλων				<ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης Δημοτική Επιτροπή Ισότητας των Φύλων
		<ul style="list-style-type: none"> Συνεργασία με την Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών και την Περιφερειακή Επιτροπή Ισότητας των Φύλων στην Κρήτη				<ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης Δημοτική Επιτροπή Ισότητας των Φύλων ΓΠΦ ΠΕΙΦ Σύμβουλος – Εμπειρογνώμονας ΕΥΣΥΔΕ ΥΠΕΣ για Τμήμα 6 – Εξειδίκευση πρότυπο ΣΕΙΦ
	4.2.2 Συμμετοχή σε ευρωπαϊκά προγράμματα με επίκεντρο την ισότητα των φύλων	<ul style="list-style-type: none"> Προετοιμασία πρότασης για την προώθηση της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο της νέας προγραμματικής περιόδου (2014-2020)	2014-2016	Ισότητα των φύλων σε πεδία αρμοδιότητας του Δήμου	Θα προκύψει από σχετική καταγραφή αναγκών	<ul style="list-style-type: none"> Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης Διεύθυνση Προγραμματισμού, Οργάνωσης & Πληροφορικής

Δ. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

Η *στρατηγική επικοινωνίας* για την ένταξη της ισότητας των φύλων στην πολιτική και στη δράση του Δήμου Ηρακλείου έχει δύο κατευθύνσεις, εστιάζοντας:

A) στην ενημέρωση και στην ενθάρρυνση της ανάπτυξης της υπεύθυνης στάσης όλων των στελεχών του Δήμου απέναντι στα ζητήματα της ισότητας των φύλων, δηλαδή:

- στην κατανόηση των ρόλων, των ευθυνών και των εμπειριών των γυναικών και των ανδρών στο πλαίσιο συγκεκριμένων πεδίων πολιτικής και δράσης
- στην αναζήτηση ευκαιριών για την ενεργή εμπλοκή των γυναικών αλλά και των ανδρών στις διαδικασίες των διαβουλεύσεων και της λήψης αποφάσεων
- στην λειτουργία προς το συμφέρον τόσο των γυναικών όσο και των ανδρών
- στην αναζήτηση τρόπων προώθησης ωφελειών και για τα δύο φύλα
- στην ενημέρωση για τα θέματα της ισότητας και στην κατανόηση του περιεχομένου της στρατηγικής gender mainstreaming, αναζητώντας παράλληλα τρόπους για αμοιβαία κατανόηση και ευρύτερη δέσμευση από τους συναδέλφους και τους συνεργάτες
- στην αναγνώριση των αξιών και συμπεριφορών σε προσωπικό επίπεδο και στην κατανόηση του τρόπου που αυτές επηρεάζουν την επικοινωνία με τις γυναίκες και τους άνδρες καθώς και την αναγνώριση των αλλαγών και των αναπτυξιακών διαδικασιών.

B) στην ανάπτυξη δράσεων πληροφόρησης και ευαισθητοποίησης όλων των εμπλεκόμενων μερών και της κοινωνίας των πολιτών και συγκεκριμένα:

- στην ενημέρωση του ευρύτερου κοινού για τους στόχους και τις δράσεις της ΓΓΦ στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος για την Ουσιαστική Ισότητα των Φύλων 2010-2013 καθώς και του Ευρωπαϊκού Συμφώνου για την ισότητα των φύλων για την περίοδο 2011-2020
- στην ενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων μερών ως προς το στρατηγικό σχεδιασμό και επιχειρησιακό προγραμματισμό για την ενσωμάτωση των αρχών της Ισότητας των φύλων στη στρατηγική του Δήμου Ηρακλείου. Σε αυτό το επίπεδο επιδιώκεται η ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση και η ανάπτυξη κινήτρων για ουσιαστική συμμετοχή καθώς και η άντληση προτάσεων και η διαβούλευση για το προτεινόμενο περιεχόμενο ενός αναλυτικού Σχεδίου Δράσης
- στην πληροφόρηση του ευρύτερου κοινού και ειδικών ομάδων του πληθυσμού για το περιεχόμενο και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα των Συστημάτων Ένταξης της Ισότητας των Φύλων καθώς και για τα οφέλη που μπορούν να αποκομίσουν από τις δράσεις που αναπτύσσονται

Το Σχέδιο Δράσης για την Ένταξη της Ισότητας των Φύλων βρίσκεται σε άμεση συνάρτηση με το εγκεκριμένο Ετήσιο Σχέδιο Δράσης του Δήμου Ηρακλείου για το έτος 2014. Κατ' επέκταση, οι εξειδικευμένες δράσεις του Σχεδίου Δράσης σχετίζονται άμεσα με το τρέχον Επιχειρησιακό Πρόγραμμα που έχει εκπονήσει ο Δήμος και παράλληλα εκφράζουν τη βούληση της Δημοτικής Αρχής προς την κατεύθυνση της διάθεσης πόρων προς όφελος της ισότητας, αλλά και το ύψος των διαθέσιμων πόρων προς αυτήν την κατεύθυνση. Σε κάθε περίπτωση, οι δράσεις που περιλαμβάνει είναι ενδεικτικές και επιδέχονται αναμόρφωσης και προσαρμογής, λαμβάνοντας υπόψη το μεταβατικό χαρακτήρα της περιόδου αναφοράς (επικείμενες αυτοδιοικητικές εκλογές, σχεδιασμός νέας προγραμματικής περιόδου 2014-2020, προετοιμασία νέου Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Ηρακλείου για την περίοδο 2015-2020, εφαρμογή μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής 2013-2016). Σε κάθε περίπτωση, το περιεχόμενο του Σχεδίου Δράσης θα πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά το σχεδιασμό του νέου Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Ηρακλείου για την περίοδο 2015-2020.

Ως εκ τούτου ο Δήμος Ηρακλείου θα εφαρμόσει συνδυαστικά μια σειρά εργαλείων που υποστηρίζουν την εξέταση του προϋπολογισμού με την οπτική του φύλου και αφορούν:

- την ποσόστωση των ανδρών και των γυναικών που ωφελούνται από συγκεκριμένους πόρους του προϋπολογισμού
- την επανεξέταση της κατανομής του προϋπολογισμού σε συγκεκριμένους τομείς (π.χ. διαβίου μάθηση, υγεία, κοινωνική πολιτική, απασχόληση)
- τη διάθεση πόρων για εξειδικευμένες δράσεις που συμβάλλουν άμεσα στην ισότητα των φύλων και απευθύνονται στις εξειδικευμένες ανάγκες των γυναικών
- στην οριζόντια εφαρμογή της διάστασης του φύλου σε όλες τις φάσεις του σχεδιασμού, της παρακολούθησης και της αξιολόγησης του ετήσιου προϋπολογισμού
- στην ανάλυση των αριθμοδεικτών εσόδων και εξόδων με την οπτική του φύλου.

Το παρόν Σχέδιο Δράσης αξιοποιεί τα χρηματοδοτικά μέσα που έχει στη διάθεσή του ο Δήμος Ηρακλείου από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΚΤ και ΕΤΠΑ), στο πλαίσιο της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου ΕΣΠΑ 2007-2013 καθώς και τις επενδύσεις σε ίδιους πόρους με ανταποδοτικό όφελος προς τους δημότες / δημότισσες. Παράλληλα, το παρόν Σχέδιο Δράσης αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι συμπίπτει με την περίοδο προετοιμασίας και στρατηγικού σχεδιασμού της νέας προγραμματικής περιόδου 2014-2020. Η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της κοινωνικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αναγνωρίζεται ως κρίσιμος παράγοντας για την οικονομική της ανάπτυξη και την κοινωνική της συνοχή. Οι πολιτικές ισότητας των φύλων αποτελούν προτεραιότητα στην αναπτυξιακή στρατηγική των Διαρθρωτικών Ταμείων της ΕΕ,

με την προώθηση στοχευμένων μέτρων στήριξης των γυναικών και την οριζόντια ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε όλες τις τομεακές και περιφερειακές πολιτικές.

Κεντρικός στόχος ήταν και συνεχίζει να παραμένει η ανάδειξη του οικονομικού, κοινωνικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα των θεμάτων ισότητας των φύλων και της άμεσης σύνδεσή τους με τις κυρίαρχες εθνικές πολιτικές προτεραιότητες: την ανάπτυξη, την απασχόληση και την κοινωνική συνοχή. Στη νέα προγραμματική περίοδο, οι κύριοι άξονες αναπτυξιακής στρατηγικής αφορούν:

α) την ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού-ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση και ειδικότερα:

- προώθηση της απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων
- προώθηση της κοινωνικής ένταξης, κοινωνική πρόνοια και καταπολέμηση της φτώχειας
- υγειονομική περίθαλψη
- εφαρμογή της ισότητας των φύλων

β) τη βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης.

Ο Δήμος Ηρακλείου αντιλαμβάνεται τη δυναμική και τις ευκαιρίες που προδιαγράφονται μέσα από τη νέα προγραμματική περίοδο και δεσμεύεται να αξιοποιήσει την τριετία 2014-2016 προς την κατεύθυνση της κατάλληλης προετοιμασίας για την διεκδίκηση πρόσθετων πόρων προς όφελος της ισότητας των φύλων και τη μη διάκριση.

Στ. ΔΕΙΚΤΕΣ – GENDER EQUALITY INDICATORS

Για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του παρόντος Σχεδίου Δράσης για την Ισότητα των Φύλων στο Δήμο Ηρακλείου για την περίοδο 2014-2016 επιλέγεται ένας συνδυασμός ποσοτικών και ποιοτικών δεικτών. Οι δείκτες επιτρέπουν την εκτίμηση των αλλαγών που συντελούνται αναφορικά με την ισότητα των φύλων εντός της καθορισμένης περιοχής παρέμβασης και για τη χρονική περίοδο που καλύπτει ο αρχικός σχεδιασμός. Ο περιοδικός έλεγχος της πορείας των δεικτών αναδεικνύει την εξέλιξη που επιτυγχάνεται μέσα από την υλοποίηση των στοχευμένων δράσεων που επιλέγονται καθώς και τα ενδεχόμενα εμπόδια που εμφανίζονται ως προς την επίτευξη των τιθέμενων στόχων. Με αυτόν τον τρόπο εκτιμάται η συνολική αποτελεσματικότητα του Σχεδίου και ο βαθμός αξιοποίησης των διατιθέμενων πόρων, ενώ παράλληλα αναγνωρίζονται τα κρίσιμα σημεία για τα οποία απαιτείται αναπροσαρμογή και επαναπροσδιορισμός.

Πληθυσμός που επωφελήθηκε από παρεμβάσεις για την προστασία του περιβάλλοντος και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής / φύλο	Ποσοστό (%) / φύλο
Ωφέλειες για το γυναικείο πληθυσμό από παρεμβάσεις για την προστασία του περιβάλλοντος και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής σε επίπεδο Δήμου	Ωφέλειες (ποιοτικός δείκτης)
Αριθμός επωφελούμενων σε δράσεις του Δήμου / φύλο / έτος στους τομείς: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Παιδεία – Δια βίου μάθηση ▪ Κοινωνική Φροντίδα ▪ Υγεία ▪ Αθλητισμός ▪ Πολιτισμού	Αριθμός / φύλο / έτος / τομέα παρέμβασης
Παρεμβάσεις για τη συμφιλίωση επαγγελματικής, οικογενειακής και προσωπικής ζωής / έτος	Αριθμός / έτος
Ωφελούμενοι/ες παρεμβάσεων για τη συμφιλίωση της επαγγελματικής, της προσωπικής και της οικογενειακής ζωής	Αριθμός / φύλο
Δράσεις για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και των παιδιών / έτος	Αριθμός / έτος
Δράσεις για την καταπολέμηση των κοινωνικών στερεότυπων με βάση το φύλο / έτος	Αριθμός / έτος
Δράσεις ευαισθητοποίησης του πληθυσμού για το φαινόμενο των πολλαπλών διακρίσεων / έτος	Αριθμός / έτος
Συνεργαζόμενοι φορείς, συλλογικότητες και οργανώσεις σε δράσεις υπέρ της ισότητας των φύλων, όπου συμμετείχε ο Δήμος / έτος	Αριθμός / έτος
Εθελοντές / εθελόντριες και μέλη της κοινωνίας των πολιτών που ενεπλάκησαν σε δράσεις και διαβουλεύσεις υπέρ της ισότητας των φύλων / φύλο / έτος	Αριθμός / φύλο / έτος
Δράσεις προώθησης της ισότητας των φύλων που πραγματοποιήθηκαν / έτος	Αριθμός / έτος
Στάση πληθυσμού απέναντι στις δράσεις υπέρ της ισότητας των φύλων	Θετική, αρνητική, ουδέτερη (ποιοτικός δείκτης)
Γυναίκες που υποστηρίχθηκαν σε επίπεδο ανάπτυξης ή διαφοροποίησης επιχειρηματικών πρωτοβουλιών	Αριθμός
Δράσεις για την αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην απασχόληση (στόχος της ΕΕ για το 2020 είναι να εργάζεται το 75% του πληθυσμού ηλικίας 20-64 ετών)	Αριθμός
Ωφελούμενες γυναίκες από προγράμματα - δράσεις προώθησης στην απασχόληση	Αριθμός

Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός / Σύνολο του Πληθυσμού / φύλο	Ποσοστό / φύλο
Άνεργοι-ες / Σύνολο του Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού / φύλο	Αριθμός / φύλο
Δράσεις για την κοινωνική και πολιτική συμμετοχή των γυναικών και την προώθησή τους στα κέντρα λήψης αποφάσεων	Αριθμός
Γυναίκες που συμμετέχουν στα συλλογικά όργανα, στις επιτροπές και σε θέσεις ευθύνης του Δήμου και των νομικών του προσώπων	Αριθμός
Ενέργειες για τη βελτίωση δομών και παροχών του Δήμου με την ενσωμάτωση της οπτικής του φύλου	Αριθμός
Στάση πολιτών απέναντι στα στελέχη του Δήμου, λαμβάνοντας υπόψη τη διάσταση του φύλου	Θετική, αρνητική, ουδέτερη (ποιοτικός δείκτης)
Στάση των στελεχών του Δήμου αναφορικά με τα θετικά μέτρα που εφαρμόζονται / φύλο. Οι συμμετέχοντες/ουσες έχουν θετική γνώμη για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε όλες τις δραστηριότητες του φορέα;	Θετική, αρνητική, ουδέτερη (ποιοτικός δείκτης)
Επίπεδο εναρμόνισης πολιτικής, λειτουργίας και υπηρεσιών Δήμου με την Ευρωπαϊκή και Εθνική στρατηγική για την ουσιαστική ισότητα των φύλων.	Ποιοτικός δείκτης

Πηγές ελέγχου Δεικτών

Οι πηγές ελέγχου των ως άνω δεικτών αφορούν:

- Στατιστικά στοιχεία για τις παρεχόμενες Υπηρεσίες του Δήμου
- Ποιοτικά δεδομένα που προκύπτουν από την υλοποίηση των επιμέρους δράσεων ανά εμπλεκόμενη Υπηρεσία του Δήμου
- Επίσημες πηγές τοπικών, περιφερειακών, εθνικών φορέων
- Ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία από εμπλεκόμενους φορείς και μεμονωμένα άτομα από την κοινωνία των πολιτικών
- Απολογιστικές εκθέσεις, επιμέρους αξιολογήσεις
- Οικονομικά στοιχεία (προϋπολογισμός, μηνιαίος έλεγχος εσόδων – εξόδων και οικονομικός απολογισμός έτους)
- Διενέργεια ερευνών και μελετών

Αριθμοδείκτες Αξιολόγησης Οικονομικών Καταστάσεων Δήμου

Οι αριθμοδείκτες αποτελούν ένα αξιόπιστο και «επίσημο» εργαλείο αξιολόγησης του προϋπολογισμού. Η Υπουργική Απόφαση 74712/29.12.2010 (ΑΔΑ: 411ΕΚ-Β, ΦΕΚ.Β'2043Β)

καθορίζει τους αριθμοδείκτες για τις ανάγκες αξιολόγησης των οικονομικών στοιχείων ενός Δήμου, οι οποίοι καταχωρούνται στη διαδικτυακή βάση δεδομένων «Οικονομικά Στοιχεία Δήμων» που τηρείται από το Υπουργείο Εσωτερικών. Για τις ανάγκες παρακολούθησης και αξιολόγησης του παρόντος Σχεδίου Δράσης επιλέγονται συγκεκριμένα οι αριθμοδείκτες εσόδων / εξόδων ανά κάτοικο, λαμβάνοντας υπόψη την τελευταία απογραφή πληθυσμού της ΕΛΣΤΑΤ (2011), οι οποίοι υπολογίζονται με βάση τον προϋπολογισμό – απολογισμό του Δήμου και αφορούν:

A. Αριθμοδείκτες εσόδων

- A.1. συνολικά έσοδα ανά κάτοικο** (όσο υψηλότερος, τόσα περισσότερα έσοδα μπορεί να διαθέσει ο δήμος ανά κάτοικο για να υλοποιήσει τις πολιτικές του)
- A.2. ίδια έσοδα ανά κάτοικο (δείκτης επιβάρυνσης δημοτών / δημοτισσών)** (εκφράζει το ποσό που επιβαρύνει κάθε δημότη / δημότισσα κατά μέσο όρο η εισπραξη των ιδίων εσόδων)
- A.3. ανταποδοτικά έσοδα ανά κάτοικο** (εκφράζει το ποσό των ανταποδοτικών εσόδων και δικαιωμάτων που επιβαρύνει κάθε δημότη / δημότισσα)
- A.4. επιχορηγήσεις ανά κάτοικο** (εκφράζει το ποσό των επιχορηγήσεων που λαμβάνει ανά κάτοικο ο δήμος από την κεντρική διοίκηση)
- A.5. φόροι & τέλη ανά κάτοικο** (δείχνει το ποσό των φόρων και των τελών που επιβαρύνονται κατά μέσο όρο οι δημότες: όσο μεγαλύτερος, τόσο περισσότερο επιθετική είναι η φορολογική πολιτική του δήμου)

B. Αριθμοδείκτες εξόδων

- B.1. συνολικά έξοδα ανά κάτοικο** (όσο υψηλότερος, τόσο περισσότερους πόρους ανά κάτοικο αφιερώνει ο δήμος για την δράση του)
- B.2. έξοδα χρήσης ανά κάτοικο** (δείχνει το ποσό ανά δημότη / δημότισσα κατά μέσο όρο που απαιτείται για την λειτουργία του δήμου -παροχή υπηρεσιών- εφαρμογή πολιτικών: όταν είναι υψηλός μπορεί να οφείλεται είτε σε αύξηση των δράσεων, είτε σε αύξηση του κόστους για την παροχή παρόμοιου επιπέδου υπηρεσιών)
- B.3. επενδύσεις ανά κάτοικο** (δείχνει το ποσό ανά δημότη / δημότισσα που αφιερώνει ο δήμος κατά μέσο όρο για επενδύσεις: όσο μεγαλύτερος, τόσο περισσότεροι πόροι αφιερώνονται για βελτίωση ή/και τη διατήρηση των δράσεων του δήμου)

Οι αριθμοδείκτες προσαρμόζονται στον τύπο ανάλυσης κατά φύλο, λαμβάνοντας υπόψη όχι το συνολικό πληθυσμό, αλλά την ποσοστιαία (%) κατανομή ανδρών και γυναικών στη σύνθεση του πληθυσμού.

Ζ. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

Η διαβούλευση συνιστά μια απαραίτητη διαδικασία και ένα υποχρεωτικό στάδιο στο πλαίσιο εκπόνησης του Σχεδίου Δράσης για την Ένταξη της Ισότητας των Φύλων, διασφαλίζοντας την αρχή του δημοκρατικού και συμμετοχικού σχεδιασμού. Η φιλοσοφία της διαδικασίας διαβούλευσης αποτυπώνεται στη φράση «από κάτω προς τα πάνω προσέγγιση» (bottom-up approach) δίδοντας τη δυνατότητα σε τοπικούς φορείς και στην Κοινωνία των Πολιτικών να συμμετέχουν ενεργά στο σχεδιασμό.

Για τις ανάγκες εκπόνησης του προτεινόμενου Σχεδίου Δράσης προηγήθηκε η μελέτη καταγραφής και αποτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης αναφορικά με το ζήτημα της ισότητας στο εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον του Δήμου Ηρακλείου καθώς και η συμμετοχή αιρετών και υπαλλήλων σε διαδικτυακή έρευνα που πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο 2013 με σκοπό την απόκτηση μιας πληρέστερης εικόνας για τον τρόπο που ενσωματώνεται η οπτική του φύλου στο εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον των τριών Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σε επίπεδο Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης, που συμμετέχουν στην πιλοτική εφαρμογή της εξειδίκευσης του πρότυπου Σχεδίου Δράσης για την Ένταξη της Ισότητας των Φύλων της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων.

Το αναλυτικό περιεχόμενο του Σχεδίου Δράσης τέθηκε σε ανοικτή διαβούλευση μέσα από:

Α) την **ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Δήμου** <http://www.heraklion.gr/municipality/isotita> με ανοικτό κάλεσμα για την υποβολή εγγράφων προτάσεων, παρατηρήσεων και σχολίων από τις 28/1/2014 μέχρι τις 11/2/2014

Στο πλαίσιο της ηλεκτρονικής διαβούλευσης κατατέθηκε μια έγγραφη πρόταση από στελέχη της υφιστάμενης δομής του Δήμου, το περιεχόμενο της οποίας λήφθηκε υπόψη στον εμπλουτισμό του οριστικού Σχεδίου Δράσης. Συγκεκριμένα, κατατέθηκαν τα ακόλουθα σχόλια – προτάσεις:

Αρχικά, θα θέλαμε να συγχαρούμε την ομάδα που εργάσθηκε για το παρόν Σχέδιο Δράσης του Δήμου Ηρακλείου, και συνάμα να εκφράσουμε την ικανοποίησή μας που εργαζόμαστε σε ένα Δήμο με αυξημένη κοινωνική ευαισθησία και τη χαρά μας που μπορούμε να συμβάλλουμε ως ενεργοί πολίτες στην παρούσα διαβούλευση. Μελετώντας το «Σχέδιο Δράσης για την ένταξη της ισότητας των δύο φύλων στο Δήμο Ηρακλείου 2014-2016», αλλά και παρακολουθώντας από κοντά τη διαβούλευση, διαπιστώνει κανείς ότι έχει πραγματοποιηθεί μια εις βάθος μελέτη των αναγκών της γυναίκας στη σύγχρονη κοινωνία και των τομέων στους οποίους υφίσταται διακρίσεις. Παράλληλα, είναι αξιοσημείωτο ότι οι προτάσεις που διατυπώνονται ανταποκρίνονται πλήρως στους στόχους που τέθηκαν προάγοντας έτσι πραγματικά την ισότητα των δύο φύλων. Θα ήταν μάλιστα ευχής έργον οι δράσεις και τα προγράμματα που ήδη λειτουργούν ή που πρόκειται να λειτουργήσουν προς στήριξη της ισότητας, να έχουν

διάρκεια στο χρόνο και να συνεχίσουν να υφίστανται ακόμα και μετά τη λήξη της χρηματοδότησης τους υπό την αιγίδα του Δήμου και με τη συνεργασία, όπου χρειαστεί, μη κυβερνητικών οργανώσεων ή άλλων ιδιωτικών πρωτοβουλιών.

Επιπλέον, ανεξάρτητα από το παρόν σχέδιο δράσης, θα θέλαμε να ξεκινήσουμε διατυπώνοντας μια γενική αρχή που κατά τη γνώμη μας θα πρέπει να διέπει ολόκληρο το φάσμα των θεμάτων ισότητας. Συγκεκριμένα, θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι σε κάθε περίπτωση διαφορετικότητας (π. χ. θέματα θρησκείας, φυλής, ιδεολογίας), είναι απαραίτητο να έχει κανείς πάντα ως γνώμονα την ισότιμη αντιμετώπιση των εκάστοτε πλευρών. Αυτό σημαίνει πως όλες οι πλευρές θα πρέπει να εκλαμβάνονται εκ προοιμίου ως ισοδύναμες, χωρίς να θεωρείται ότι κάποια πλευρά είναι ασθενέστερη και πρέπει να ωφεληθεί εις βάρος των υπολοίπων. Όσον αφορά συγκεκριμένα την ισότητα των δύο φύλων, πιθανότατα κάποιες φορές η γυναίκα εσφαλμένα να κρίνεται ως το ασθενέστερο φύλο το οποίο θα πρέπει να προστατευθεί, γεγονός που οδηγεί σε αδικίες εις βάρος της άλλης πλευράς, οξύνοντας έτσι τελικά την ανισότητα. Επομένως, προτού διατυπώσουμε οποιαδήποτε πρόταση για την προάσπιση της ισότητας θα πρέπει καταρχήν να αποβάλλουμε οι ίδιοι αυτό ακριβώς το στερεότυπο.

Στη συνέχεια, θα θέλαμε να εκφράσουμε κάποιες προτάσεις-δράσεις με στόχο να συμβάλλουμε κι εμείς με τη σειρά μας, στην άμβλυση των ανισοτήτων, έχοντας πάντα ως εφαλτήριο το παρόν σχέδιο δράσης και τους επιμέρους άξονες του:

Άξονας Προτεραιότητας 2. Γενικός στόχος 2.1.2

Όσον αφορά τις στρατηγικές για την αλλαγή νοοτροπίας σε παιδιά και εφήβους, στο “Σχέδιο Δράσης” προτείνονται δράσεις ενημέρωσης κοριτσιών και αγοριών για την επιλογή μη ανδρικών και γυναικείων επαγγεμάτων αντίστοιχα. Ωστόσο, είναι σημαντικό να έχουμε στο νου μας ότι τα στερεότυπα που υπάρχουν στα παιδιά και στους νέους δεν αφορούν μόνο την επιλογή του επαγγέλματος αλλά τους ρόλους των δύο φύλων γενικότερα. Μιας λοιπόν και η εκπαίδευση κατέχει πρωτεύοντα ρόλο στην καλλιέργεια της νοοτροπίας των παιδιών, προτείνουμε οι δράσεις ενημέρωσης, που όπως φανταζόμαστε θα λάβουν χώρα στα σχολεία, να αφορούν όχι μόνο το επάγγελμα αλλά την ισότητα αγοριών και κοριτσιών σε όλους τους τομείς, όπως για παράδειγμα τις διαπροσωπικές τους σχέσεις, το ρόλο τους στην οικογένεια τους και τη θέση τους στην κοινωνία.

Άξονας Προτεραιότητας 2. Γενικός στόχος 2.2.4

Σχετικά με την ενημέρωση – ευαισθητοποίηση σε θέματα συμφιλώσης επαγγελματικής, προσωπικής και οικογενειακής ζωή προτείνονται μέτρα ενημέρωσης για την άρση στερεοτύπων, σύμφωνα με τα οποία η φροντίδα των παιδιών ή των εξαρτημένων ατόμων αποτελεί ευθύνη των γυναικών και αυτό αναμένεται να εφαρμοστεί μέσω των Σχολών Γονέων και του ΚΕ.Φ.Ο. Σαφώς είναι υψίστης σημασίας οι έννοιες οικογένεια – εργασία – προσωπική ζωή, να είναι συμφιλωμένες εντός της ίδιας της γυναίκας, η οποία, ως μέλος της παρούσας κοινωνίας, φέρει αρνητικά στερεότυπα εις βάρος του ίδιου της του εαυτού. Θα πρέπει λοιπόν να λαμβάνει ψυχολογική υποστήριξη που θα την απενοχοποιεί για το γεγονός ότι εργάζεται αφήνοντας την φύλαξη των παιδιών ή άλλων εξαρτημένων ατόμων, που θεωρεί δικό της καθήκον, σε κάποιον άλλον, και θα της υποδεικνύει τρόπους για την κάλυψη τυχόν κενού που προκύπτει τελικά στο οικογενειακό περιβάλλον από την απουσία της, που να ωφελούν και την οικογένεια της αλλά και την ίδια.

Παράλληλα όμως, εφόσον γίνει αυτή η δράση ενημέρωσης σχετικά με το ποιος έχει καθήκον να φροντίζει τα εξαρτημένα άτομα σε μια οικογένεια, θα ήταν σκόπιμο να συμπεριλάβει και άλλους τομείς της οικογενειακής ζωής και του ρόλου των δύο γονέων όπου επίσης κυριαρχούν τα έμφυλα στερεότυπα, και αυτό να έχει ως ομάδα στόχο, όχι μόνο τη γυναίκα αλλά και τους δύο γονείς, ή ακόμα καλύτερα, το ζευγάρι που πρόκειται να αποκτήσει παιδιά.

Σαφώς η γονεϊκότητα δεν είναι κάτι με το οποίο κανείς γεννιέται, αλλά κάτι που το μαθαίνει στην πράξη, κυρίως αποκτώντας δικά του παιδιά. Όμως η έγκαιρη και έγκυρη πληροφόρηση, σε θέματα τόσο σημαντικά όπως η μητρότητα και η πατρότητα είναι απαραίτητη για την προετοιμασία των μελλοντικών γονιών. Λαμβάνοντας

μάλιστα υπόψη το γεγονός, ότι τα πρώτα χρόνια της ζωής, συμπεριλαμβανομένης της εμβρυικής ηλικίας, είναι τα σπουδαιότερα για τη διαμόρφωση της προσωπικότητας, κι επομένως των στάσεων και των στερεοτύπων, προτείνεται οι σχολές γονέων να ξεκινούν τη δράση τους νωρίς κατά τη δημιουργία της νέας οικογένειας και η συμβουλευτική που θα παρέχουν να διέπεται πάντα από την αρχή της ισότητας των δυο φύλων.

Θεωρούμε δηλαδή πως, αν το ζευγάρι εξαρχής λειτουργεί με βάση την αρχή της ισότητας, ώστε και οι δύο γονείς να εμπλέκονται εξίσου στη φροντίδα των παιδιών, απαλλαγμένοι από προκαταλήψεις, και αν τα παιδιά της οικογένειας αντιμετωπίζονται ισάξια, ανεξάρτητα από το φύλο τους, αυτό θα είναι ο σπουδαιότερος τρόπος για να εδραιωθεί η αρχή της ισότητας νωρίς στη ζωή, πριν ακόμα διαμορφωθούν οποιαδήποτε στερεότυπα. Άλλωστε η πρόληψη είναι πάντα προτιμότερη από τη θεραπεία.

Άξονας Προτεραιότητας 2. Γενικός στόχος 2.3.3

Αναφορικά με την ενίσχυση συμμετοχής και αυτοέκφρασης των γυναικών που βιώνουν αποκλεισμό προτείνεται η παροχή χώρων του Δήμου για τη στέγαση συναντήσεων, εκδηλώσεων με γυναίκες που αντιμετωπίζουν ζητήματα κοινωνικού αποκλεισμού. Ωστόσο, θεωρούμε ότι οι γυναίκες που βιώνουν κοινωνικό αποκλεισμό δύσκολα θα συγκεντρωθούν και θα εκφραστούν αν δεν υπάρχει κάποιος φορέας στον οποίο να μπορούν να απευθύνονται.

Για το λόγο αυτό, προτείνουμε τη σύσταση μιας υπηρεσίας που θα στοχεύει, αφενός στην παρακίνηση των γυναικών που υφίστανται διακρίσεις λόγω του φύλου τους να αναζητήσουν βοήθεια, και αφετέρου στην ενημέρωση τους σχετικά με θέματα ισότητας και στην εύρεση λύσεων όταν αυτή καταπατείται. Πιο συγκεκριμένα, η υπηρεσία αυτή θα ήταν χρήσιμο να περιλαμβάνει έναν ψυχολόγο (ή άλλο κοινωνικό επιστήμονα) που θα αναλάβει την ηθική και ψυχολογική υποστήριξη τους αλλά και κάποιο νομικό επιστήμονα ειδικά καταρτισμένο σε θέματα ισότητας φύλου.

Καθώς μάλιστα, ο βασικότερος τομέας στον οποίο οι γυναίκες παραγκωνίζονται είναι η εργασία, μια βασική λειτουργία αυτής της υπηρεσίας θα πρέπει να είναι η αντιμετώπιση των διακρίσεων λόγω φύλου στον εργασιακό χώρο. Κι εφόσον στο χώρο αυτό παρατηρούνται εξίσου συχνά διακρίσεις και εις βάρος των ανδρών θα ήταν ακόμα πιο αποτελεσματικό, ως προς την προώθηση της ισότητας, η υπηρεσία αυτή να υποστηρίζει και άνδρες και γυναίκες που υφίστανται τέτοιου είδους διακρίσεις.

Ως προς το θέμα αυτό, γνωρίζουμε ότι το Συμβουλευτικό Κέντρο Γυναικών, στα πλαίσια όλου του εύρους υπηρεσιών που παρέχει, απευθύνεται και σε γυναίκες που υφίστανται διακρίσεις στην εργασία παρέχοντας ψυχολογική υποστήριξη και νομική καθοδήγηση. Ωστόσο, θεωρούμε πως θα ήταν σκόπιμο να δημιουργηθεί μια υπηρεσία που θα επικεντρώνεται αποκλειστικά σε εργασιακά θέματα και να μην είναι συνδεδεμένη με το θέμα της βίας, ώστε να είναι ευκολότερα προσεγγίσιμη από τις γυναίκες. Ακόμα θεωρούμε πως αν αυτή η υπηρεσία δημιουργηθεί στους κόλπους του Δήμου, θα είναι πιο οικεία και πιο προσβάσιμη στους δημότες μας. Άλλωστε, όπως τονίσαμε προηγουμένως, οι εργασιακές διακρίσεις αφορούν και τα δύο φύλα εξίσου και από όσο γνωρίζουμε δεν υπάρχει κάποιος φορέας στον οποίο να μπορούν να απευθύνονται και άνδρες.

Συμπληρωματικά, θα θέλαμε να προσθέσουμε, πως ιδανικά σε μια κοινωνία που είναι απαλλαγμένη από έμφυλα στερεότυπα, η ισότητα δεν θα πρέπει να αφορά μόνο τους άνδρες και τις γυναίκες. Αντίθετα θα πρέπει να αφορά και άλλα άτομα που βιώνουν κοινωνικό αποκλεισμό λόγω του φύλου τους και συγκεκριμένα τα άτομα που επιλέγουν συντρόφους του ίδιου φύλου ή άτομα που πάσχουν από διαταραχή ταυτότητας φύλου και υιοθετούν τις συμπεριφορές ή την εμφάνιση του άλλου φύλου. Άλλωστε τα άτομα αυτά πλήττονται σε μεγαλύτερο βαθμό από τις έμφυλες διακρίσεις, τόσο στην εργασία, από όπου συχνά αποκλείονται ή περιθωριοποιούνται, όσο και στο σχολείο, αφού πολλές φορές αυτές οι επιλογές εμφανίζονται σε μικρή ηλικία, αλλά κυρίως στα πλαίσια της ίδιας τους της οικογένειας όπου συνήθως δεν βρίσκουν καταφύγιο παρά εξοστρακίζονται.

Για το λόγο αυτό θα ήταν απαραίτητο όλες οι δράσεις που έχουμε προαναφέρει, μελλοντικά να συμπεριλάβουν και τις προαναφερθείσες κατηγορίες ατόμων. Δηλαδή α) οι ίδιοι να λαμβάνουν ηθική και νομική υποστήριξη όταν αποκλείονται από την εργασία ή στιγματίζονται σε αυτή, β) να γίνεται ενημέρωση σε παιδιά και εφήβους για αυτό το ζήτημα ώστε να αποφευχθούν τα φαινόμενα σχολικού εκφοβισμού (bullying) που εκδηλώνονται εις βάρος παιδιών που εκδηλώνουν τέτοιες συμπεριφορές γ) και τέλος οι μελλοντικοί γονείς να εκπαιδεύονται για τέτοιου είδους φαινόμενα ώστε να ευαισθητοποιούνται και να τα χειρίζονται με τον καταλληλότερο τρόπο.

Κλείνοντας, θα θέλαμε να δηλώσουμε την ικανοποίησή μας, ως επιστήμονες και ως γυναίκες, που είχαμε την ευκαιρία και το χώρο να εκφράσουμε τις απόψεις και τις ιδέες μας για ένα τόσο καίριας σημασίας κοινωνικό ζήτημα. Παράλληλα, ελπίζουμε να συμβάλλουμε κι εμείς με τις προτάσεις μας στην εξάλειψη των κοινωνικών διακρίσεων και στη διασφάλιση της ισότητας, γεγονός που ήδη συντελείται από το Δήμο Ηρακλείου και που αναμένεται να φτάσει ένα βήμα πιο κοντά στην ολοκλήρωση του με την υλοποίηση του παρόντος Σχεδίου Δράσης.

Β) τη διοργάνωση συνάντησης ανοικτού διαλόγου (αίθουσα Ανδρόγεω του Δήμου Ηρακλείου, Τετάρτη 5/2/2014) από το Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής, Καινοτόμων Δράσεων, Δημόσιας Υγείας και Ισότητας σε συνεργασία με την Αντιδήμαρχο Ηρακλείου, αρμόδια σε θέματα Κοινωνικής Πολιτικής – Πρόνοιας – Αλληλεγγύης, σε συνέχεια της με Α.Π. 11341/27-01-2014 σχετικής πρόσκλησης. Στη συνάντηση κλήθηκαν να συμμετέχουν:

- της Εκτελεστικής Επιτροπής του Δήμου Ηρακλείου
- της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής του Δήμου Ηρακλείου
- της Διεύθυνσης Κοινωνικής Ανάπτυξης
- της Διεύθυνσης Παιδείας, Πολιτισμού και Νέας Γενιάς
- της Διεύθυνσης Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής
- του Τμήματος Προγραμματισμού και Οργάνωσης
- του Τμήματος Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων
- της Δημοτικής Κοινωφελούς Επιχείρησης Πολιτισμού - Περιβάλλοντος - Κοινωνικής Πρόνοιας Ηρακλείου
- του Δημοτικού Οργανισμού Προσχολικής Αγωγής – Φροντίδας και Μαζικής Άθλησης Ηρακλείου (Δ.Ο.Π.Α.Φ.Μ.Α.Η)
- της Περιφερειακής Επιτροπής Ισότητας των Φύλων
- του εξωτερικού εμπειρογνώμονα της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών που έχει αναλάβει την υλοποίηση του Τμήματος 6 «Εξειδίκευση του πρότυπου συστήματος ένταξης της Ισότητας των φύλων σε περιφέρειες και Δήμους της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης»
- του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών
- του Συμβουλευτικού Κέντρου Γυναικών Ηρακλείου της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων
- του Συνδέσμου Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου και Νομού Ηρακλείου
- του Συνδέσμου Γυναικών Επιχειρηματιών Κρήτης

- του Εθνικού Επιμελητηρίου Δίκτυο Ελληνίδων Γυναικών Επιχειρηματιών (εκπρόσωπος από Επιμελητήριο Ηρακλείου)
- του Λυκείου των Ελληνίδων Ηρακλείου
- του Εργατικού Κέντρου Ηρακλείου – Γραφείο Ισότητας
- του Δικτύου Παρέμβασης Γυναικών Κρήτης
- του Κέντρου Γυναικών Υπαίθρου Κρήτης
- της Επιτροπή Συνταγματικών ελευθεριών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Δικηγορικού Συλλόγου Ηρακλείου
- της Ομάδα Υποστήριξης Μητρικού Θηλασμού και Μητρότητας «ΗΡΑΚΛΕΙΟ»
- του Ιδρύματος Παιδικής Προστασίας (Θηλέων) Ηρακλείου
- του Σωματείου Ατόμων με αναπηρίες Νομού Ηρακλείου

Η προσέλευση των εκπροσώπων από τις Υπηρεσίες, τα νομικά πρόσωπα, τους τοπικούς φορείς και την Κοινωνία των Πολιτών κρίθηκε ιδιαιτέρως ικανοποιητική, καθώς στη συνάντηση συμμετείχαν περίπου 25 άτομα. Σε συνέχεια σύντομης παρουσίασης του προτεινόμενου Σχεδίου Δράσης, δόθηκε το βήμα στους/στις παρευρισκόμενους/ες προκειμένου να καταθέσουν τις απόψεις τους και ακολούθησε σχετικός διάλογος. Στα βασικά συμπεράσματα της συνάντησης, τα οποία ενσωματώθηκαν στο παρόν Σχέδιο Δράσης, καταγράφονται τα ακόλουθα:

- διαπιστώθηκε η κοινή αντίληψη όλων των συμμετεχόντων για την αναγκαιότητα ανάδειξης και προώθησης των ζητημάτων που πραγματεύεται η ισότητα των φύλων στη σφαίρα της ιδιωτικής και της δημόσιας ζωής και υπό το πρίσμα των σύγχρονων προσεγγίσεων του φαινομένου
- υπάρχει ουσιαστική απαίτηση στην ανάπτυξη συνεργιών ανάμεσα στις συναρμόδιες Υπηρεσίες του Δήμου και σε τοπικές συλλογικότητες, οργανώσεις και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις που έχουν πολυετή εμπειρία στη διαχείριση παρόμοιων θεμάτων
- απαίτηση αποτελεί η κεφαλαιοποίηση και η μετεξέλιξη της υφιστάμενης γνώσης και εμπειρίας τόσο του Δήμου όσο και όλων των συνεργαζόμενων φορέων αλλά και η αναγνώριση των λαθών του παρελθόντος, προκειμένου να μην επαναληφθούν στο μέλλον
- ο ρόλος του Δήμου θα πρέπει να είναι κομβικός και όχι κεντρικός στη λειτουργία και την ενεργοποίηση της κοινωνίας ανά περιοχή, με στόχο να δημιουργούνται βιώσιμες μονάδες από τους πολίτες για τους πολίτες
- πρέπει να δοθεί έμφαση στην καταπολέμηση ειδικότερα των πολλαπλών διακρίσεων (π.χ. γυναίκα, μητέρα, άνεργη, μετανάστρια)
- ιδιαίτερα στις παρούσες συγκυρίες υπάρχει απαίτηση για ενίσχυση του κοινωνικού δικτύου αλληλοβοήθειας της Κοινωνίας των Πολιτών

- τονίστηκε η απαίτηση για τη συμπερίληψη δράσεων με ουσιαστικό και άμεσο αποτέλεσμα στον πολίτη (ανεξαρτήτως φύλου ή οποιασδήποτε άλλης διάκρισης)
- στο επίκεντρο της δράσης πρέπει να τοποθετηθεί η δια βίου μάθηση, η ανάπτυξη των δεξιοτήτων, η ενίσχυση της απασχόλησης και η υποστήριξη της επιχειρηματικότητας, ενώ βασική επιδίωξη του Δήμου αποτελεί η λειτουργία ενός γραφείου συμβουλευτικής για την απασχόληση
- υπογραμμίστηκε η απαίτηση ενίσχυσης των μονογονεϊκών οικογενειών τόσο όσον αφορά στην υποστήριξη για την εύρεση εργασίας όσο και για τη διευκόλυνση της προσβασιμότητας σε παιδικούς σταθμούς και γενικά στις υπηρεσίες πρόνοιας και κοινωνικής φροντίδας
- συζητήθηκε ο προβληματισμός και η αναγκαιότητα για την εύρεση μιας φόρμουλας προκειμένου να είναι εφικτή η διάθεση προϊόντων (π.χ. χειροτεχνημάτων, καλλιτεχνημάτων κ.λπ.) σε μικρή κλίμακα, κυρίως από γυναίκες, νέους/ες, άνεργους/ες με την εξασφάλιση ενός ελάχιστου εισοδήματος χωρίς αυτό να γίνεται με παράνομο τρόπο
- τονίστηκε συνάμα καινοτόμος χαρακτήρας του Σχεδίου Δράσης, καθώς ο Δήμος Ηρακλείου είναι ένας από τους δεκαοκτώ (18) Δήμους σε όλη της Ελλάδα που συμμετέχουν στον πιλοτικό σχεδιασμό της στρατηγικής για την ένταξη της Ισότητας των φύλων σε τοπικό επίπεδο.

Το Σχέδιο Δράσης για την Ένταξη της Ισότητας των Φύλων στο Δήμο Ηρακλείου για την περίοδο 2014-2016 εκπονήθηκε με την υποστήριξη της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών, στο πλαίσιο του Έργου «Εξειδίκευση του πρότυπου Συστήματος Ένταξης της Ισότητας των Φύλων (ΣΕΙΦ) ανά φορέα πολιτικής, καθώς και πιλοτική ανάπτυξη και εφαρμογή Περιφερειακών και Τοπικών Προγραμμάτων Ισότητας των Φύλων» που υλοποιείται ως μέρος του Υποέργου 2, της Οριζόντιας Πράξης «Δημιουργία μεθοδολογιών και εργαλείων ένταξης παρακολούθησης και ελέγχου της διάστασης της ισότητας των φύλων σε όλες τις δημόσιες πολιτικές», του Ειδικού Στόχου 3.1 του Ε.Π. «Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2013», με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και Εθνικούς πόρους.